

6.3.2024

VN/3430/2024
TEM009:00/2024

Työ- ja koulutusperusteisten oleskelulupamenettelyjen ohjausryhmän kokous

KOKOUSMUISTIO

Aika ja paikka

Keskiviikko 6.3.2024, klo 13.00–15.00, TEAMS-kokous

Läsnäolijat

- Sonja Hämäläinen, TEM pj.
- Katri Niskanen, TEM
- Essi Lojander, TEM
- Kristel Stenman-Huuskonen, TEM
- Johannes Hirvelä, Migri
- Riitta Koponen, SM
- Anna Cheung, Migri
- Timo Salovaara, DVV
- Henna Närhi, OKM
- Kaj Swanljung, Migri
- Katja Kultalahti, ELY-keskus
- Mari Tuomikoski, TE-toimisto
- Annamari Soikkeli, BusinessFinland
- Katja Luopajarvi, UM
- Kimmo Kari, TEM, sihteeri
- Nelli Tiainen, OKM
- Jannika Saario, ELY-keskus

1. Kokouksen avaaminen

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 13:00

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyminen

Edellisen kokouksen muistio hyväksyttiin sellaisenaan.

3. Sujuvat ja hallitut lupaprosessit: tilannekatsaus ja scoreboard / Migri, Hirvelä

Tarkemmat tiedot muistion liitteenä olevassa dokumentissa (LIITE 1). Sujuvuuden parantamisen ohella hallittujen lupaprosessien puoli on noussut usein esiin yhdessä turvallisuuden ja hyväksikäytön teemojen kanssa. Tarkoitus on pitää hallittuja prosesseja esillä

myös tähän tilannekuvaan liittyen ja tehdä aiheesta nostoja ohjausryhmälle.

Oleskelulupamenettely on kokonaisuus, johon kuuluvat myös riskien mitigaatiotoimenpiteet.

Lupakäsittelyn tilannekuva näyttää hyvältä. **Työ- ja koulutusperusteisten myönteisten lupien kokonaiskäsittelyaika vuoden 2024 osalta (data 23.2. asti) on noin 25 vuorokautta.**

Yrittäjän oleskeluluvissa on hitaimmat käsittelyajat, mutta siellä on myös suuritöisimmät hakemukset. Lisäksi työntekijän oleskeluluvista kaksi kolmannesta ratkaistaan tavoiteajassa. Kumppanuusmaista (Intia, Vietnam, Filippiinit ja Brasilia) tuli alkuvuonna 28 prosenttia ja EU-alueelta 5 prosenttia työperusteisten lupien kokonaismääristä, ensimmäiset ja jatkoluvat mukaan lukien. Filippiiniläiset ovat yleisin kansalaisuus, ja heidän kohdallaan korostuu erityisesti hoiva-ala.

4. Ohjausryhmän seuraamat kärkikehityslinjat / Migri ja OKM

Työnantajan sähköinen asiointi:

Tarkemmat tiedot muistion liitteenä olevassa dokumentissa (LIITE 2). Työnantajaohjausta ja -neuvontaa halutaan kehittää. Lisäksi sähköisten järjestelmien (työnantajan Enter Finlandin) tunnettuutta sekä toiminnallisuuksia halutaan kehittää erityisesti työnantajien tarpeiden pohjalta. Työn pitäisi näkyä sähköisen palvelun käytön lisääntymisenä, joka edelleen sujuvoittaa lupakäsittelyä. Kokonaisuutta seurataan eri tavoin Migrissä osana asiakkuusohjelmaa. Työntekijän oleskelulupahakemuksissa työehtoja toimitetaan sähköisesti 40 prosenttiin hakemuksista tavoitteen ollessa 55 prosenttia. Migri tarkastelee tarkemmin miksi työehtoja ei toimiteta sähköisesti useammin. Lisäksi Migri tiivistää yhteistyötä työnantajien kanssa ja selvittää miten työnantajan Enter Finlandista saadaan toimivampi.

Keskusteltiin siitä, miksi työnantajat eivät käytä järjestelmää. Selvitysten mukaan selkeä kehitystarve liittyy tilanteisiin, jossa yhdellä työnantajalla on useita työntekijöitä. Työsuhdetta koskevat tiedot ja työehdot saattavat olla samantapaisia, mutta tiedot on kuitenkin syötettävä hakijakohtaisesti. Jonkin verran on noussut esille myös Suomi.fi:n toiminnallisuudet valtuutusten sekä palveluntarjoajien käytön osalta.

Se, että osa työnantajista ei löydä sähköistä asiointia on ollut yllätys myös Migrille, sillä tietoa on ollut tarjolla paljon ja markkinointia on tehty. Syitä tälle vielä analysoidaan. On tärkeää, että poikkihallinnollista neuvontaa yhdenmukaisestaan ja Enter Finlandin käytön hyötyä korostetaan. Mikäli uusia paperisia lomakkeita on liian vaikeaa löytää, voi olla mahdollista, että hakemuksissa käytetään vanhoja versioita lomakkeista. Migrin on syytä selvittää millaiset työnantajat käyttävät mahdollisesti vanhoja lomakkeita ja tehdä heille kohdennettua

markkinointia Enter Finlandin käytöstä. Jos vanhoja lomakkeita ei toimiteta runsaasti niin Enter Finlandia voidaan korostaa entisestään. Työnantajan Enter Finlandin käyttöastetta tulisi vielä tarkastella omana kokonaisuutenaan. **Sovittiin, että työnantajan EF:n käyttöaste koteloidaan omaksi kehityslinjakseen ja Migri tuottaa analyysin paperisesti asioivista yrityksistä (segmentointi) sekä taustasyistä paperisen työehdot-lomakkeen käyttöön. Analyysiin sisällytetään ratkaisuehdotukset toimintoja läpileikkaavasti (tekninen kehitys, viestintä, ohjeistus jne.). Palataan sähköisen asioinnin kehittämiseen ohjausryhmän tulevilla kokouksilla, Migri ilmoittaa valmisteluajataulun TEM:lle.**

Opiskelijasesonkiin varautuminen:

Tarkemmat tiedot muistion liitteenä olevassa dokumentissa (LIITE 3). Sesonkiin on valmistauduttu erityisesti hoitamalla käsittelytilanne hyvään kuntoon sekä parantamalla ennakoitua esim. keskustelemalla organisaatioiden tietotarpeista. Lisäksi varautumistyöhön kuuluu esim. riskiviitteisten hakijoiden ja muiden riskitekijöiden huomioiminen. Hakijamäärien ennakoitavuutta parantamaan perustettiin OKM:n johtama ryhmä. Tämä ryhmä mahdollistaa olemassa olevan datan, kuten tiedon opiskelupaikan hakemisesta ja vastaanottamisesta, käytön Ulkoministeriön ja Migrin toimesta, mikä auttaa resurssien tarkemmassa kohdentamisessa erityisesti edustustoissa.

Lisäksi on perustettu operatiivinen työryhmä, johon kuuluvat TEM, UM, OKM, Migri ja tarvittaessa Rajavartiolaitos. Tämän ryhmän tavoitteena on kehittää riskihakijoiden tunnistamisen osuvuutta ja viranomaisten välistä työnjakoa. Työryhmä varmistaa ohjeistuksen antamisen edustustoille riskiasiansanojen käytöstä ja operatiivisen UM-Migri yhteistyön, jotta tilannetta voidaan seurata ja reagoida nopeasti. Myös kiertävien konsulien perehdyttäminen RVL:n ja Migrin toimintaan kuuluu suunnitelmiin, erityisesti asiakirjaväarennösten tunnistamisen osalta.

Syksyllä 2024 toteutetaan erillinen jälkivalvonta-ajo, jonka tarkoituksena on tuoda esiin tapaukset, joissa opiskelija ei ole saapunut lainkaan Suomeen. Tällaiset tapaukset herättävät epäilyksiä oleskeluluvan hakemisesta muussa kuin opiskelutarkoituksessa.

Nelli Tiainen piti OKM:n kommenttipuheenvuoron. Kv-hakijamäärät ovat lisääntyneet mutta samoihin paikkoihin on hakijoina myös Suomen kansalaisia. Suuri hakijamäärä voi aiheuttaa painetta tiettyihin edustustoihin, mutta paine ei välttämättä kohdistu suuriin hakijamaihin. Tavoitteena on, että UM ja Migri voisivat saada paremmin tietoa odotettavissa olevasta paineesta. Yksi haaste resurssien kohdentamisen kannalta on se, että koulutustarjontaa on tarjolla ympäri vuoden. Tarkoitus on selvittää, miten ennakoitietoa voidaan paremmin

hyödyntää edustustoissa ja Migrissä. Lisäksi UM:lla ja Migrillä on pidemmän aikavälin ennakoitintarpeita, joihin OPH kokoaa tulevaisuudessa säännöllisesti tietoa. Myös uudet koulutusmuodot kuten tilauskoulutukset on huomioitava kokonaisuudessa.

Keskusteltiin siitä, mikä on oppilaitosten rooli ja liittyykö valintaprosessiin jotakin riskejä, jotka voivat johtaa maahantulosäännösten kiertämiseen. Oppilaitosvetoisuuden osalta on mietittävä mitkä riskin mitigaatiokeinot ovat sopivia. Lisäksi syksyn osalta on mietittävä pysyvä, mutta mahdollisimman vähän rasittava malli tiedonjakoon. On myös tärkeä huomioida erilaiset lakimuutokset, jotka heijastuvat kokonaisuuteen.

Korkeakoulujen hauissa on pyritty estämään ongelmia. Korona-aikana otettujen uusien hakutapoja käyttöönoton myötä ilmeni haasteita, mutta nyt hakuja ja pääsykokeita on pyritty parantamaan siten, että hakijoita pyritään paremmin tunnistamaan hakuvaiheessa. Lisäksi teknisillä keinoilla ehkäistään väärinkäytöksiä. Valintaprosessia kehitetään edelleen, ja muilta tahoilta tullut palaute huomioidaan.

Uudistukset tulevat parantamaan varmasti pääsykoevilpin ehkäisyä samoin kuin kielitaitotodistuksen vaatiminen. Väärinkäytöksissä ei välttämättä ole kyseessä tarkoituksellinen vilppi. Tietyn toiminnan myötä hakija saattaa joutua haavoittuvaan asemaan, jossa esimerkiksi toimeentulo ei ole riittävä. Jälkivalvonnan perusteella on havaittu, että henkilöt eivät kuitenkaan hae perustoimeentulotukea. On mietittävä, voidaanko oleskeluprosessin alkuvaiheessa vähentää tätä riskiä. Poliittisella puolella keskustellaan opiskelijoiden laadusta sekä väärinkäytösten ehkäisystä ja myös muista turvallisuusriskeistä. **Sovittiin, että otetaan opiskelijoiden osalta Migrin tuottamaan tilannekuvaan mukaan mm. OPH:n ennakoitintiedon perusteella yleisempiä maita koskien: hakijoiden määrät sekä tunnistautumisajat ja muuta mahdollista tietoa. Myös koulutusasteittaista seurantaa voidaan tehdä. Otetaan ohjausryhmään katsaus myös oppilaitosten yhteistyön roolista riskinhallinnassa.**

Lisäksi kysymys siitä, miten määrään perustuva korkeakoulujen rahoituskannustin vaikuttaa opiskelijamääriin sekä laatuun, on syytä tiedostaa myös tämän ohjausryhmän teemojen puitteissa.

5. Työntekijätietojen ilmoittamisen automatisointi / Migri

Tarkemmat tiedot muistion liitteenä olevassa dokumentissa (LIITE 3). Työntekijätietojen ilmoittaminen on tällä hetkellä TE-toimiston työntekijöitä työllistävä tehtävä. Migri on digipuolen palveluiden toimittajan kanssa käynyt kokonaisuutta läpi ja tiedossa olevat muutokset ovat

tehtävissä 1.1.2025 mennessä. Suurin kysymys liittyy rahoitukseen, ja Migri on TEMiin yhteydessä rahoitusvaihtoehtoista ja kustannuksista. Kehitystyö on melko suuri kokonaisuus joka vähentää manuaalista käsittelyä huomattavasti.

3 kk -työttömyyssäännön muutoksen myötä työnantajien vaihtaminen (työn päättyminen ja uuden aloittaminen) on UMA-rekisteriin siirtyvä tieto. Työntekijätietojen ilmoittaminen liittyy sekä valvontaan että tilastointiin. Työnantajalla tulee olla sanktion uhalla näyttöä katkeamattomasta työnteko-oikeudesta.

6. Muut asiat

- 7 vrk:n käsittelyaikatavoitteen toteutus / Migri

Tarkemmat tiedot muistion liitteenä olevassa dokumentissa (LIITE 3). Kehitystyö konkretisoituu Migrin tulossopimukseen. Tavoite tulisi saavuttaa tämän vuoden viimeisellä vuosineljänneksellä. Tavoite ei muuta pikakaistaa. Migri on tehnyt tarkastelua muutoksen edellytyksistä ja muutoksella vahva linkitys ennakovalvonnan kehittämiseen.

7. Tässä kokouksessa sovitut asiat

- Työnantajan Enter Finlandin käyttöaste otetaan ohjausryhmässä uudestaan käsittelyyn omana kehityskokonaisuutenaan: Migri tekee analyysin Enter Finlandin käyttöasteesta sekä mahdollisista (vanhan) paperisen lomakkeen käyttäjistä. Lisäksi Migri tunnistaa ja aikatauluttaa tarvittavat toimenpiteet. Migri ilmoittaa TEM:lle millä aikataululla työ on valmis.
- Sovitetaan sujuvoittaminen ja hallinta yhteen osaksi tilannekuvaa. Lupamenettely pitää sisällään nämä molemmat puolet, joten myös hallinnan puolesta syytä tehdä nostoja osana tilannekuvaa.
- OKM selvittää oppilaitosten roolia ja yhteistyötä lupaprosessin laadun parantamiseen ja riskien välttämiseen liittyen.
- Migri tuo tilannekuvaan opiskelijadataa. Tilannekuvaan liitetään OPH:n tietoja yleisten lähtömaiden osalta: määrät, tunnistautumisajat jne. Mikäli mahdollista, mukaan tietoja siitä, miten nämä jakautuvat koulutusasteittain korkeakoulu, amk, ammattikoulu.

8. Kokouksen päättäminen

Puheenjohtaja kiitti ohjausryhmän jäseniä osallistumisesta ja päätti kokouksen klo 15:00. Seuraava kokous järjestetään 17.4.2024.

Liitteet

LIITE 1 scoreboard_ohry_060324.pptx
LIITE 2 työnantajan ohjaus tem ohry.pptx
LIITE 3 TEM_Ohry_060324_Migri.pptx

Jakelu Ohjausryhmän jäsenet

Tiedoksi Erityisavustaja Svahn
TEM/MAKO